

Преглед на международната среда към м. август 2023 г.

През м. юли 2023 г. курсът на акциите на повечето световни пазари се повиши, поради понижаването на глобалната инфлация в Европа и САЩ. Започналата през м. юни контраофанзива на Украйна напредва с по-бавни темпове от очакваното. Китай ограничи износа на критични минерали в отговор на новата стратегия на ЕС за икономическа сигурност, която търси надзор върху износа на критични технологии. Годишният темп на инфлация в Турция през м. юли 2023 г. се повиши до 47.8%.

Еврозона

Ръстът на brutния вътрешен продукт (БВП) се забави до 0.6% през второ тримесечие на 2023 г. спрямо 1.3% през първо тримесечие на 2022 г.

Годишната инфлация в еврозоната се понижи до 5.3% през м. юли спрямо 5.5% през м. юни 2023 г., с основни компоненти индексът на услугите, следван от този на храната, алкохола и тютюна.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) остана без промяна на 6.4% през м. юни 2023 г. спрямо предходния месец. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 10.8 млн. души, което е с 441 хил. души по-малко спрямо м. юни 2022 г.

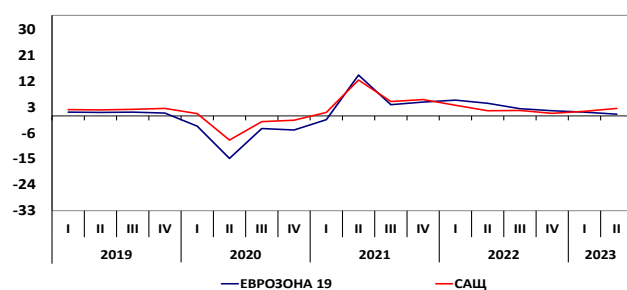
САЩ

Ръстът на БВП се ускори до 2.6% през второ тримесечие на 2023 г. спрямо 1.6% през първо тримесечие. Увеличиха се потребителските разходи, нежилищните инвестиции в дълготрайни активи, разходите на федералното и щатското правителство. Понижиха се износет, частните инвестиции в запаси и др.

Индексът на потребителските цени нарасна до 3.2% през м. юли 2023 г. спрямо 3% през м. юни, с водещи индексите на наемите, застраховките на автомобилите и др.

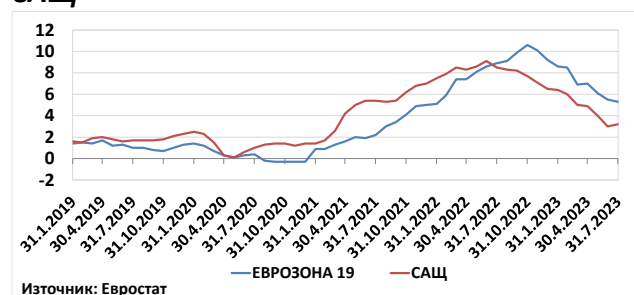
Равнището на безработицата се понижи минимално до 3.5% през м. юли 2023 г. спрямо предходния месец. Броят на безработните бе 5.8 млн. души.

Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврозона(19), САЩ

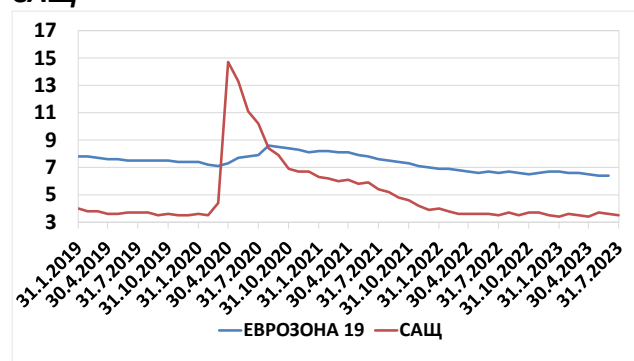
Източник: Евростат

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврозона (19), САЩ

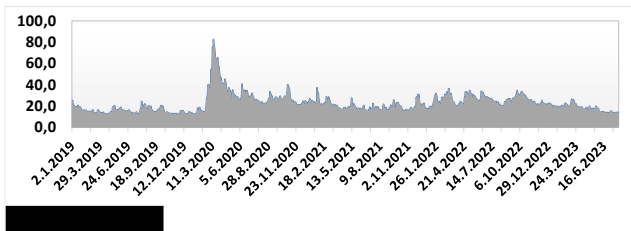
Източник: Евростат

Графика 3. Безработица, %; Еврозона (19), САЩ

През м. юли 2023 г. Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва пазарните очаквания за волатилността в близко бъдеще, се увеличи с 0.4%, до 13.6 пункта спрямо предходния месец. От началото на годината индексът се понижи с -40.5%.

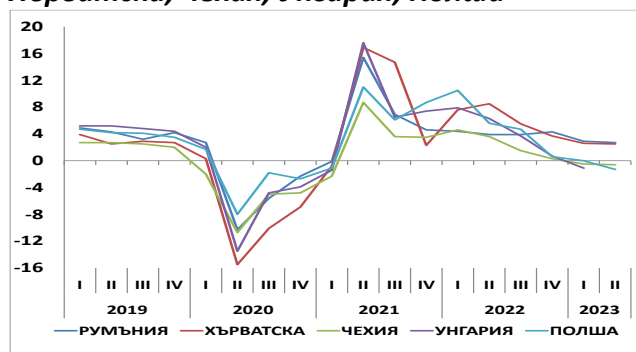
Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

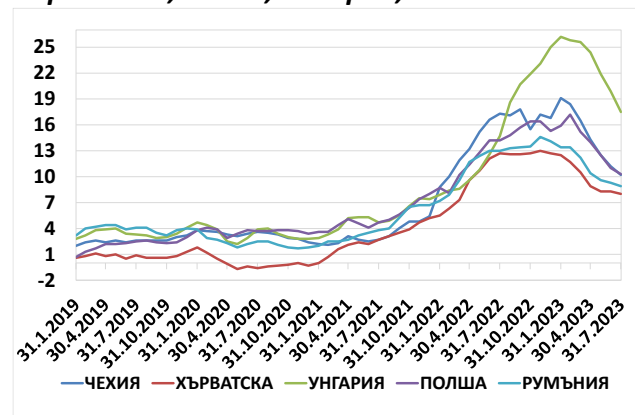
Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

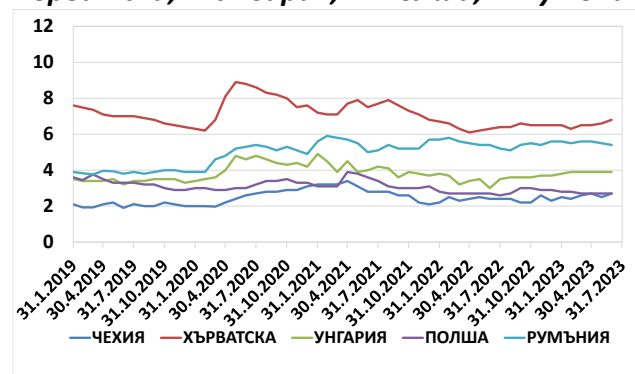

Ръстът на БВП на Румъния се забави до 2.7% през второ тримесечие на 2023 г. спрямо 2.9% през първо тримесечие. БВП на Хърватия намаля минимално до 2.5% за същия период. БВП на Чехия продължи спада си до -0.6% през второ тримесечие на 2023 г. спрямо -0.5% през първо тримесечие. Ръстът на БВП на Унгария намаля до -1.1% през първо тримесечие на 2023 г. спрямо 0.7% за четвъртото тримесечие на 2022 г. БВП на Полша спадна до -1.3% през второто тримесечие на 2023 г. спрямо 0% през предходното. Една от причините за спадовете в БВП е намаляване на външното търсене.

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията спадна до 10.2% през м. юли 2023 г. спрямо 11.2% през м. юни. Сезонно коригираната безработица се повиши леко през м. юни до 2.7% спрямо предходния месец.

В средата на м. юли правителството заяви, че чешкият пазар на труда се нуждае от около 200 000 чуждестранни работници и че ще предприеме действия за справяне с този недостиг. Парламентът ратифицира договор за отбрана, за да улесни военното присъствие на САЩ в страната.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията намаля до 8% през м. юли 2023 г. спрямо 8.3% през м. юни 2023 г. Сезонно коригираната безработица през м. юни бе с лек ръст, на 6.8% спрямо предходния месец.

Потребителските настроения се подобриха, а заедно с увеличението на заплатите, подпомагат потребителските разходи. Промисленото производство нарасна, а пристигащите туристи се

увеличават. От друга страна, по-строгите условия на финансиране и все още високата инфлация ограничават инвестициите. Пониженото търсене от страна на ключови търговски партньори ограничава износа на стоки.

Унгария: Годишният темп на инфлацията спадна до 17.5% през м. юли 2023 г. спрямо 19.9% през м. юни. Безработицата остана стабилна, на 3.9% през м. юни спрямо предходния месец.

Потребителското доверие бе песимистично, докато ръстът на инфлация се забави, но остана висок, което се отрази върху разходите на домакинствата. В средата на м. юли S&P Global Ratings потвърди рейтинга на страната BBB- със стабилна перспектива, като преминаването към по-строги фискални и монетарни настройки е помогнало за намаляване на инфлацията и подобряване на баланса по текущата сметка.

Полша: Годишният темп на инфлацията спадна до 10.3% през м. юли 2023 г. спрямо 11% през м. юни. Сезонно коригираната безработица през м. юни 2023 г. остана без промяна - на 2.7% спрямо предходния месец.

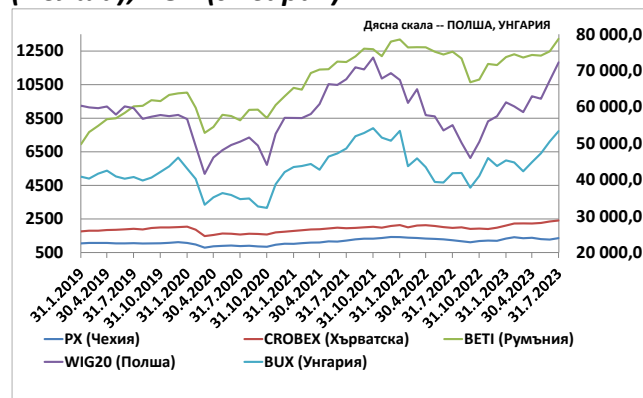
В средата на м. юли правителството обяви, че ембаргото върху украинското зърно ще бъде удължено поне до края на 2023 г., за да подпомогне цените на селскостопанските продукти на вътрешния пазар. Кабинетът одобри план за изграждане на първата ядрена централа в страната, която трябва да започне да произвежда енергия през 2033 г., за да разнообрази енергийния микс. Страната струпва войски на границата си с Беларус след маневри на наемниците на ЧВК „Вагнер“.

Румъния: Годишният темп на инфлацията се понижи до 8.9% през м. юли 2023 г. спрямо 9.3% през м. юни. Сезонно коригираната безработица намаля минимално до 5.4% през м. юни 2023 г. спрямо предходния месец.

Индустриалната активност се сви, ръстът на продажбите на дребно спадна значително, а ръстът на износа се забави на годишна база. Неотдавнашното IPO на Hidroelectrica -

румънският производител на водноелектрическа енергия - беше най-голямото в Европа досега за тази година и доведе до значителни притоци на капитал, стимулирайки местния капиталов пазар. Въпреки това правителството запазва 80% дял в компанията.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, PX (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

През м. юли 2023 г. чешкият индекс на акции PX се повиши с 6.7% спрямо м. юни, докато полският индекс WIG20 нарасна със 7.4%. Хърватският индекс CROBEX се повиши с 2.6%, а унгарският индекс BUX с 5.7%. Румънският индекс BETI се увеличи с 6% за същия период.

Други държави

Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид наличието на експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица).

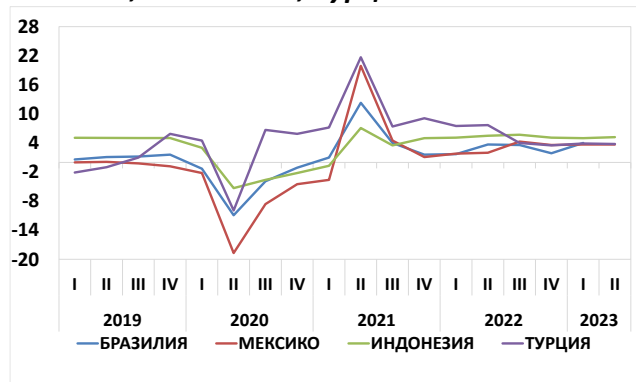
Турция: Годишният темп на инфлацията нарасна до 47.8% през м. юли 2023 г. спрямо 38.2% през м. юни. Сезонно коригираната безработица се увеличи минимално до 9.6% през м. юни 2023 г. спрямо предходния месец.

Икономическата активност остана слаба, а бизнесът и потребителските настроения се понижиха. В средата на м. юли страната подписа споразумения с ОАЕ на стойност 51 млрд. щ. долара. Пакетът обхваща широк спектър от сектори – включително енергетика,

инфраструктура, технологии, финанси и търговия, като включва и финансиране за възстановяване след земетресението.

В средата на м. юли Централната банка на Турция повиши основния лихвен процент с 2.5 пр.п. до 17.5%.

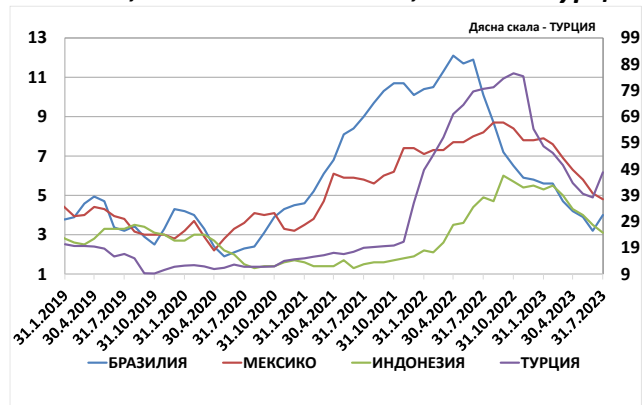
Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за БВП на Турция са от първо тримесечие на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

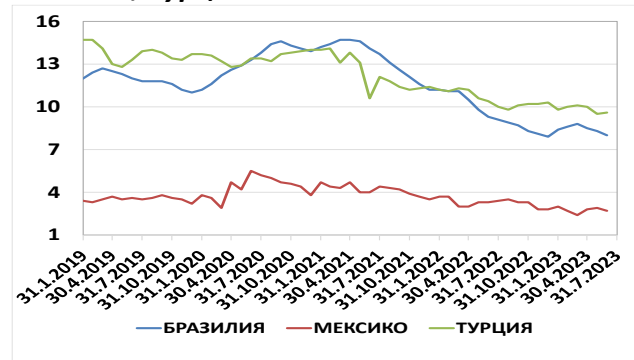
Ръстът на БВП на Бразилия се увеличи до 4% през първо тримесечие на 2023 г. спрямо 1.9% през четвърто тримесечие на 2022 г. БВП на Мексико остана без промяна при 3.7% през второ тримесечие на 2023 г. спрямо предходното. Ръстът на БВП на Индонезия се повиши до 5.2% през второ тримесечие на 2023 г. спрямо 5% през предходното. БВП на Турция спадна минимално до 3.8% за същия период.

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за инфлация на Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

* Първите данни за безработица на Турция са началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Бразилия: Годишният темп на инфлацията се повиши до 4% през м. юли 2023 г. спрямо 3.2% през м. юни. Сезонно коригираната безработица намалю до 8% през м. юни 2023 г. спрямо 8.3% през м. май.

Индексът за намерението на мениджърите за покупки в сферата на услугите S&P Global Services Purchasing Managers' Index (PMI) спадна значително до четиримесечно дъно от 50.2 пункта през м. юли, което е спад от 53.3 през м. юни. Индексът остана незначително над прага от 50 пункта, който разделя свиването от експанзията в сектора. Индексът на потребителското доверие, публикуван от Фондация Жетулио Варгас (Fundação Getúlio Vargas), се повиши до 94.8 пункта през м. юли спрямо 92.3 пункта през предходния месец. Това е най-високият резултата от м. януари 2019 г. насам. Индексът на индустриалното бизнес доверие падна до 91.9 през м. юли, от 94 пункта през м. юни. Индексът остана трайно под прага от 100 пункта, сигнализирайки за нарастващ песимизъм сред индустриалните фирми.

Мексико: Годишният темп на инфлацията се понижи до 4.8% през м. юли 2023 г. спрямо 5.1% през м. юни. Сезонно коригираната безработица намалю леко до 2.7% през м. юни 2023 г. спрямо предходния месец.

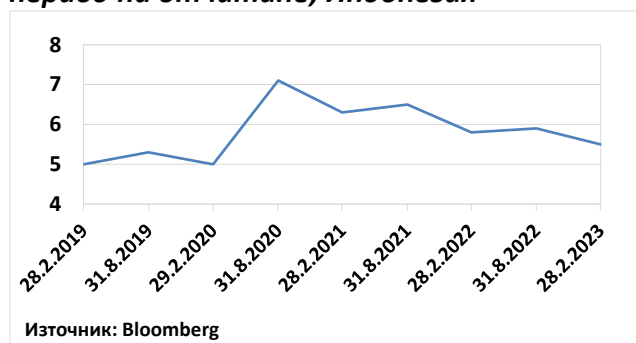
Индексът на мениджърите за покупки в производството (PMI) на Мексиканския институт на финансовите ръководители (IMEF) се повиши до 51.8 през м. юли от 51 пункта през м. юни. Потребителското доверие

достигна 46.2 пункта през м. юли спрямо 45.3 пункта през м. юни. Резултатът е най-високият от ноември 2021 г. насам. Въпреки повишението, индексът остана под прага от 50 пункта, разделящ песимизма от оптимизма сред потребителите.

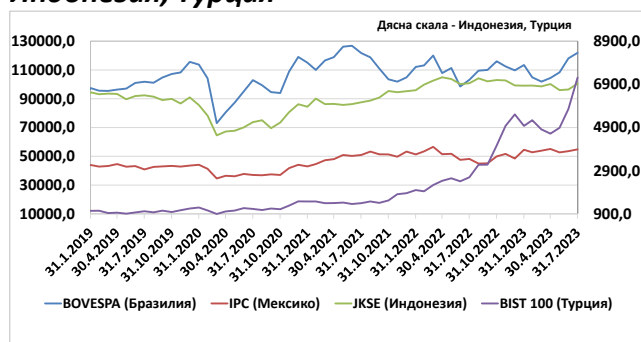
Индонезия: Годишният темп на инфлацията спадна до 3.1% през м. юли 2023 г. спрямо 3.5% през м. юни. Сезонно коригираната безработица намалю до 5.5% през м. февруари 2023 г. спрямо 5.9% през м. август 2022 г.

Икономиката нарасна с по-висок годишен темп през второто тримесечие, надминавайки пазарните очаквания. Ускоряването беше предизвикано от подобряването на вътрешната активност - частните разходи и инвестициите се увеличиха по-бързо, а публичното потребление нарасна. Износът обаче се сви през второто тримесечие, отразявайки пониженото външно търсене.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначално включване в анализа

През м. юли 2023 г. бразилският индекс за акции Bovespa се повиши с 3.3% спрямо м. юни, а мексиканският индекс IPS с 2.4%. Индонезийският индекс JKSE нарасна с 4%. Турският BIST100 се увеличи с 25.3% за същия период, като вероятната причина са смекчените държавни регулации във валутния пазар и банковата система.

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

През м. юли 2023 г. курсът на акциите на европейските пазари се повиши. Позитивно се отрази забавянето на инфлацията и данните за икономически растеж в еврозоната.

В края на м. юли ЕЦБ повиши основния лихвен процент с 0.25 пр.п. до 4.25%.

Войната в Украйна

Започналата през м. юни контраофанзива на Украйна напредва с по-бавни темпове от очакваното поради значителните територии минирани от руската страна, както и изградените защитните валове.

Разположение на украинските и руските сили в Източна Украйна към 24.7.2023 г.

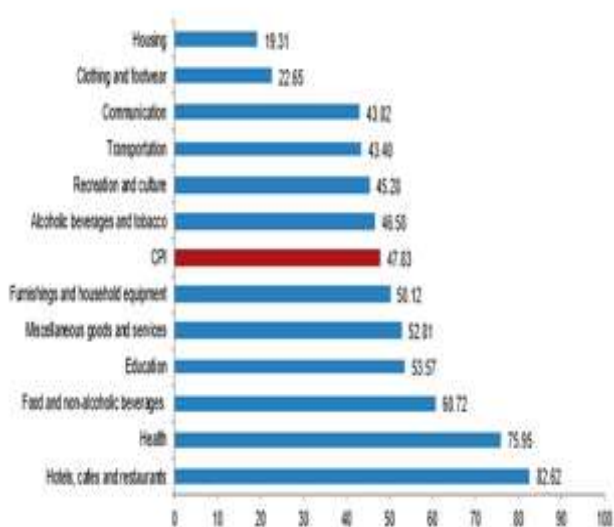
Легенда: ■ възвърнати от Украйна територии, ■ територии под руски контрол
Източник: Deepstatemap.live

Вследствие на контраофанзивата бяха възвърнати територии около Купянск, Бахмут и др.

Турция

Високата инфлация повдига въпроси за бъдещето на икономиката в страната с над 86 млн. души население.

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. юли 2023 г., изменение спрямо предходната година, %

Източник: Turkish statistical institute

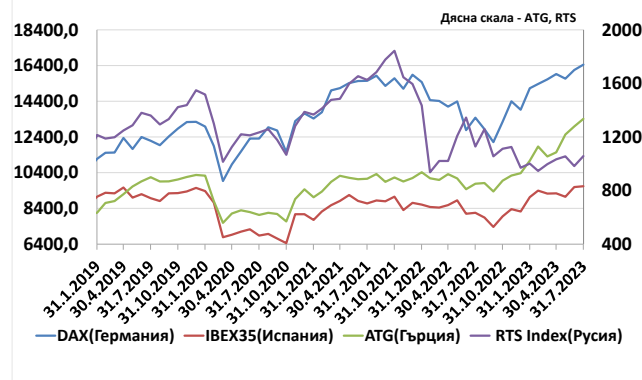
Инфлацията в Турция забави ръста си до 47.8% през м. юли 2023 г. спрямо 38.8% през м. юни. Цените на храната и неалкохолните напитки нараснаха с 60.7% през м. юли 2023 г. спрямо същия месец през 2022 г. Увеличението при транспорта е 43.4% за същия период.

Финансови пазари

През м. юли 2023 г., германският индекс DAX30 нарасна с 1.9% спрямо предходния месец. Испанският индекс IBEX35 се увеличи с 0.5%, докато гръцкият ATG се повиши с 4.5% за същия период.

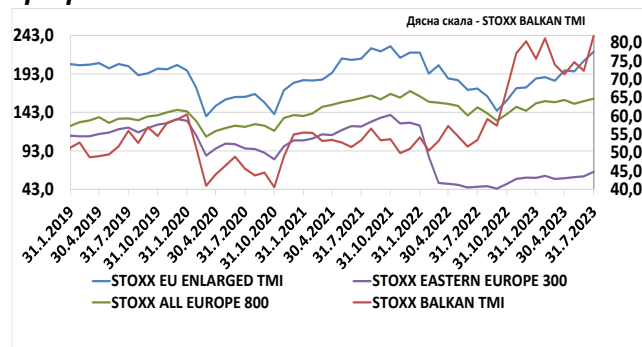
През м. юли, руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) се увеличи със 7.6% спрямо предходния месец.

Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

През м. юли 2023 г., индексите на STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, се повишиха. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI), отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните-членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), нарасна до 221.8 б.т., което е повишение от 5.7% спрямо м. юни. Индексът STOXX Balkan TMI, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, се увеличи с 13.2% за същия период до 81.9 б.т. Индексът STOXX Eastern Europe 300, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, се повиши до 65.8 б.т., при ръст от 9.7% спрямо м. юни 2023 г. Индексът STOXX All Europe 800, включващ най-големите компании в Източна и Западна Европа, нарасна с 2.1% за същия период и достигна до 160.9 б.т.

Графика 14. STOXX

Забележка: STOXX Balkan TMI заменя STOXX Sub Balkan TMI, като наличните данни са от месец юли 2018 г.

Фактори с влияние на световните финансови пазари

В края на м. юли 2023 г., курсът на акциите на щатските пазари се повиши. По-ниската от очакваната инфлация се отрази позитивно, което повиши надеждите на инвеститорите за по-близък край на цикъла на повишаване на лихвите в САЩ.

В края на м. юли Федералният резерв на САЩ повиши основния лихвен процент с 0.25 пр.п. до 5.5%.

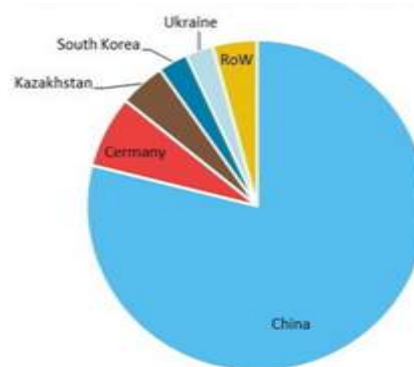
Търговски спор между Европа и Китай

Решението на Китай да ограничи износа на критични минерали засяга ключови сектори в усилията на ЕС да декарбонизира икономиката си, като демонстрира ограниченията за изместване на веригите за доставки извън обсега на Пекин. Китай е най-големият световен производител на двата минерала, галий и германий, които ще бъдат обект на ограничения за износ и които са от решаващо значение за индустрията на полупроводниците, телекомуникациите и електрическите превозни средства. ЕС получава от Китай 71% от необходимия галий и 45% от необходимия германий. Този ход идва в отговор на новата стратегия на ЕС за икономическа сигурност, която търси надзор върху износа на критични технологии и може да ограничи изходящите инвестиции в името на националната сигурност, тъй като страни като Китай и Русия все повече използват търговията и контрола на критични линии за доставки за постигане на политически и дори военни цели. Според Симон Талиапиетра, изследовател в мозъчния тръст Bruegel в Брюксел: „Суровата реалност е, че на Запада ще му трябва поне десетилетие, за да намали риска от веригите за доставка на минерали в Китай, така че това наистина е асиметрична зависимост.“ ЕС имаше трудности, когато през 2022 г. Русия нахлу в Украйна, предизвиквайки нарастваща инфлация и опасения, че цели индустрии може да се сринат, тъй като блокът трябваше да търси нови източници на доставки на петрол и газ.

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Същата цел се проявява и в политиката на ЕС спрямо Китай, но някои нации не желаят да изложат на риск търговските си отношения с втората по големина икономика в света.

Световно производство на галий по страни

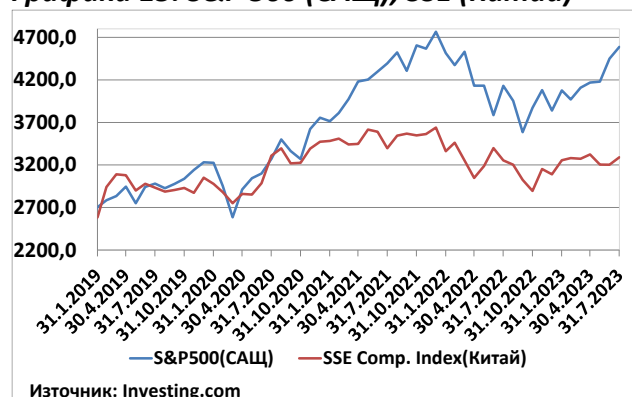
Източник: mcgroup.co.uk

Китай произвежда над 80% от галия по света. След него е Германия с около 5%.

Финансови пазари

Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 се повиши с 3.1% през м. юли 2023 г. спрямо предходния месец, а китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) с 2.8% за същия период.

Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

Борсово търгувани фондове

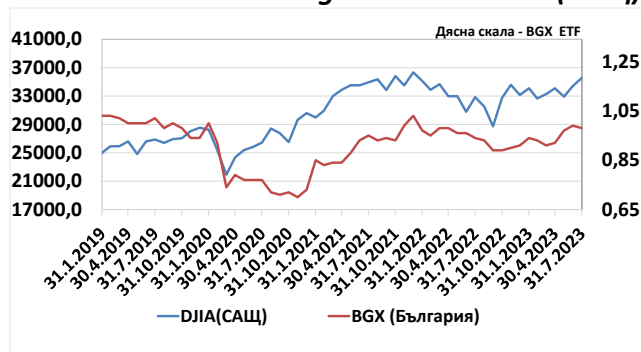
През м. юли 2023 г., курсът на акциите на повечето азиатските пазари се повиши. Пазарът в Китай бе подкрепен от правителствени мерки за облекчаване на

икономиката (като намаляване на лихвите по кредитите) и пазарни стимули, насочени към стимулиране на вътрешното търсене и потребление.

В края на м. юли 2023 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) нарасна с 3.4% спрямо предходния месец.

Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) се понижи с -1% до 0.98 лв. за същия период.

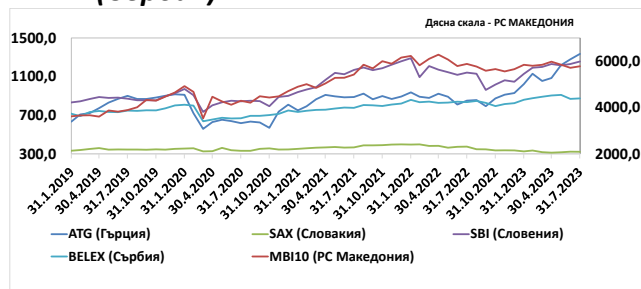
Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко индекса чрез пълното физическо репликиране.

В края на м. юли 2023 г., Expat Greece ASE UCITS ETF се увеличи с 4.5% спрямо м. юни. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF нарасна с 1.1% за същия период. През м. юли 2023 г., Expat Slovakia SAX UCITS ETF се понижи с -0.2% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF нарасна с 2.1% за същия период. През м. юли 2023 г., Expat Serbia BELEX UCITS ETF се увеличи с 0.6% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (РС Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

Деривати - базови активи

Валуты

През м. юли 2023 г., европейската валута се понижи спрямо щатския долар вследствие последните икономически данни от САЩ, показващи по-добър от очаквания растеж, докато инвеститорите се опасяват от рецесия в ЕС.

В рамките на периода, курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 1.085-1.123 щ. долара за евро, при средномесечна цена от 1.11 щ. долара за евро.

За същия период, британската лира остана без промяна спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.854-0.865, при средномесечна цена от 0.86 паунда за евро.

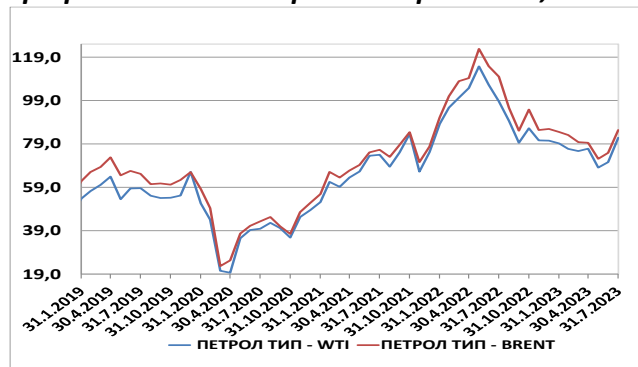
Графика 18. Евро/Долар; Евро/ Британска лира

Суровини

През м. юли 2023 г., фючърсите на петрола се повишиха, повлияни основно от съкращаването на добива, направено от ОПЕКС+, забавянето на темпа на повишаване на лихвите в САЩ и очакванията на инвеститорите за активизиране на световната икономика при спад на инфлацията. В края на периода, фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) нараснаха до 81.8 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent до 85.4 щ. долара за барел. Спрямо предходния месец, фючърсите на WTI се увеличиха с 15.9%, а фючърсите на Brent с 14%.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

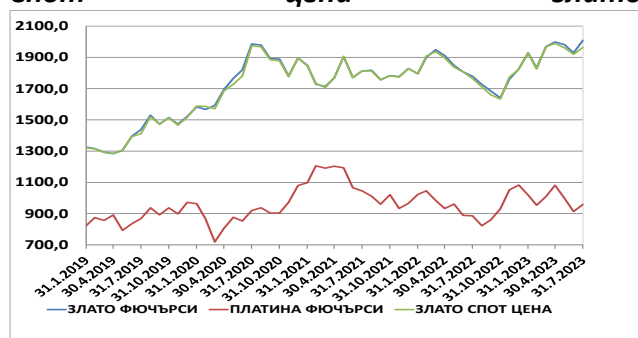

През м. юли 2023 г., фючърсната цена на златото се повиши, като затвори на 2009.2 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото нарасна с 4.1%, вследствие на опасения за рецесия в ЕС и продължаване на политиката за повишаване на лихвените нива от страна на централните банки.

Фючърсната цена на платината се увеличи до 958.6 щ. долара за унция, при ръст от 5% за същия период.

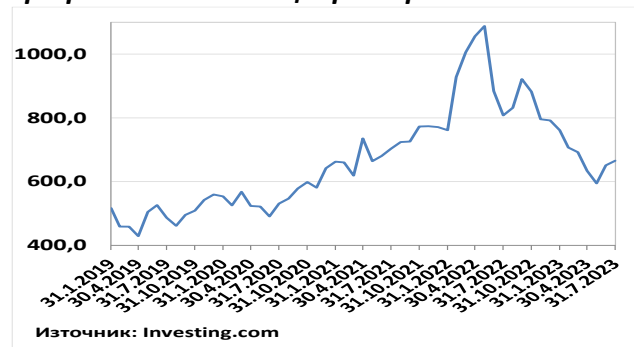
Спот цената на златото се повиши, като в края на м. юли 2023 г. затвори на ниво от 1964.2 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото нарасна с 2.3%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. юли 2023 г., фючърсната цена на пшеницата нарасна, като затвори с увеличение от 2.3%, на 665.8 щ. долара за тон, поради опасения от прекратяването на зърнената сделка с Русия за износ на житни продукти от Украйна.

Графика 21. Пшеница фючърси

Кредитен рейтинг

Показаният кредитен рейтинг е с цел представяне на независимо мнение по отношение кредитния риск на даден емитент на дълг и оценка на желанието и способността му да обслужва изцяло и навреме своите изискуеми плащания по дълга.

Промяна кредитен рейтинг на дадена страна отразява промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг „Moody’s“ за същата.

СТРАНА	КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ	КОМЕНТАР
Чехия	Aa3 Negative	Без промяна
Унгария	Baa2 Stable	Без промяна
Бразилия	Ba2 Stable	Без промяна
Мексико	Baa2 Stable	Без промяна

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху рейтинга на емитента или негови трансакции. CIS показва въздействието на ESG факторите върху кредитните дейности на емитента, които са съществени за неговия рейтинг. Резултатът се оценява по асиметрична петобална скала при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

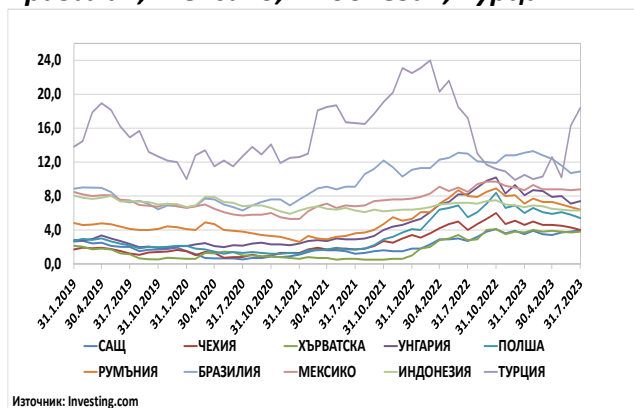
СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral-to-Low
Чехия	CIS-2 Neutral-to-Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral-to-Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral-to-Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

Източник: Moody's

С най-високи положителни оценки (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция.

Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиките им и в зависимост от кредитния им рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. юли 2023 г., лихвата по ДЦК на Полша се понижи до 5.4% от 5.8%, а на Турция нарасна до 18.4% от 16.3%. Спрямо м. юни,

промяната в доходността на полските ДЦК е -6.9%, а на турските ДЦК е 12.9%.

§ Използвани са статистически данни, налични до 31.8.2023 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingeconomics.com, investing.com, Bloomberg и др.

* Информацията за БВП на Унгария и Бразилия не е актуализирана, поради липса на данни.

Бележка: Във връзка с намаляването на заболяемостта и смъртността от Covid-19, големите световни информационни агенции прекратиха събирането и публикуването на данни. В резултат на това, Прегледът на международната среда вече не предоставя информация за разпространението на вируса.